

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (اجتماع امر و نهی)

اجتماع امر و نهی بدون مندوحه ۲

جلسه ۲۶۰

استاد نجار زاده

گفته شد که در اجتماع امر و نهی، در صورتی که مکلف بدون اختیار، مضطر به جمع میان امر و نهی شود، در این صورت مطیع خواهد بود؛ مثل محبوسی در مکان غصبی که باید نماز بخواند یعنی امر فعلیت دارد.

استدراک

بلی، از حکمی که گفتیم يك مورد استثناء شده و آن در جائی است که دلیل امر و نهی از ابتداء امر با هم متعارض باشند و ما جانب نهی را بواسطه یکی از مرجحات باب تعارض مقدم داشتیم؛ در این فرض وجهی برای آن نیست که عبادت را صحیح بدانیم؛ زیرا عبادت تنها در دو مورد می تواند صحیح باشد:

الف: با قصد امتثال امر فعلی متعلق به آن، انجام شود:

مشروط به اینکه چنین امری وجود داشته باشد و فرض این است که در مورد مزبور امر فعلی وجود ندارد؛ زیرا با تعارض و تقدیم جانب نهی، امر کاذب شمرده می شود.

برخی از اصولیون:

وقتی به خاطر اضطرار به فعل حرام فعلیت نهی زائل گردید؛ دیگر مانعی از تمسک به عموم امر در بین نبوده و بدین ترتیب به استناد عموم مزبور می توان عبادت اتیان شده را تصحیح کرد.

اشکال:

این کلام صحیح نیست زیرا همان طور که گفته شد، امر به خاطر تعارض ساقط شده به معنی این که کاذب شمرده شده است و اگر نهی به خاطر اضطرار ساقط شود، امر باز نمی گردد زیرا کاذب شمرده بود.

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

نکته:

عود کردن امر در موردی متصوّر است که تقدیم نهی بر امر از باب تراحم باشد؛ چه آنکه در این صورت وقتی تراحم زائل شد؛ امر فعلی دوباره بازگشته و شامل مورد اجتماع می‌شود.

پس در موردی که صحبت در آن داریم امر فعلی وجود نداشته و بدین ترتیب مجوّزی برای حکم به صحّت نماز در دست نیست.

ب: وجود رجحان ذاتی:

گرچه اگر رجحان ذاتی احراز شود، می‌توان توسط آن قصد قربت تحقق یابد ولی در صورت وقوع تعارض، که جانب نهی مقدم شود، از یک سو امر فعلیت نخواهد داشت و از سوی دیگر به خاطر تعارض، نمی‌توان وجود رجحان را احراز کرد، به همین علت این طریق نیز مسدود می‌شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv